

Overvann

Skadedata fra forsikringsselskapene

Av Åshild L. Hauge, Klodian Gradeci, Nathalie Labonnote og Edvard Sivertsen, SINTEF

Nytteverdien av skadedata på adressenivå fra forsikringsselskapene er potensielt høy for kommunene. Klima 2050 har undersøkt om forsikringsselskapene vil dele skadedataene, og hvordan slike data kan brukes.

Kommunene kan ha stor nytte av å få skadedata på adressenivå fra forsikringsselskapene. To tidligere forskningsprosjekter fra Vestlandsforskning^{1,2} har vist at skadedata bidro til bedre forståelse av risikobildet for et område og hvor man burde prioritere tiltak. DSB og Finans Norge samarbeider for å forebygge uønskede naturhendelser og bidra til forebygging. DSB utvikler «Kunnskapsbanken» som skal sammenstille og tilgjengeliggjøre data om naturhendelser og overvannsskader for å styrke kommunenes og fylkenes arbeid med forebygging. Skadedata fra forsikringsselskapene er en av datatypene de ønsker å dele.

Deling av forsikringsdata

Klima 2050 har undersøkt om forsikringsselskapene er villige til å dele skadedataene sine i en permanent ordning med offentlige myndigheter, og hva det eventuelt krever av endringer for hvordan dataene samles inn. Det ble gjort intervju med ledelse og IT-ansvarlige i de 8 største forsikringssels-

skapene i Norge, som dekker mer enn 90 % av markedet for skadeforsikring³.

Intervju-undersøkelsen viste at de største forsikringsselskapene i Norge er villige til å dele skadedata med kommuner og offentlige etater som arbeider med forebygging og klimatilpasning. Alle unntatt ett forsikringsselskap sa at de er villige til å dele skadedata på adressenivå, og de fleste sa at de er positive til det. Etter at rapporten ble publisert, har også det siste selskapet snudd, og vært positive til deling. Noen sier at det er en forutsetning at det er en bransjeholdning for deling, noe det ser ut til å være. De fleste ønsker helst at det blir gitt pålegg om det.

Hva skal til for at forsikringsselskapene deler skadedata?

Selv om forsikringsselskapene er villige til å dele skadedata, er flere selskaper fortsatt skeptiske til verdien av å dele. Villigheten til deling avhenger også av hvordan dataene blir håndtert. Noen selskaper mener at barrierene mot

forebygging hovedsakelig handler om andre ting enn kommunenes behov for skadedata. Kommunene har allerede mye informasjon de ikke utnytter optimalt, og fagpersonene i kommunene vet hva de burde gjøre, men de får ikke politikerne til å prioritere nødvendige tiltak.

Forsikringsselskapene som var med i undersøkelsen sier at de kan dele data på adressenivå, men en klar forutsetning er at dataene som hentes ut blir aggregert på et høyere nivå enn adresse. Dette henger sammen med forsikringsselskapenes ansvar for personvernet til kundene. Det er opp til myndighetene hvordan disse juridiske spørsmålene kan løses. Forsikringsselskapene er av den oppfatning at deling av personlige skadedata vil kreve en ny lovhjemmel.

Videre er det en forutsetning for deling av skadedata at tilgangen blir kontrollert med innlogging på en lukket nettside slik at kun utvalgte instanser får tilgang. Alle selskapene uttrykker at det er et krav at skadedataene ikke gjøres tilgjengelig for konkurrerende selskap, siden pris er det mest sentrale konkurranseelementet i markedet. Likevel, flere av selskapene erkjenner at historiske skadedata og klimadata har stadig mindre å si for riktig prissetting og mener at de i økende grad må se til framtidige klimascenarioer og nye metoder for tariffing.

Hvordan kan skadedata deles?

I intervju-undersøkelsen foreslo selskapene selv at det er antagelig vil være tilstrekkelig å dele skadedata en gang i året. Videre må det være avsluttede saker slik at man kjenner erstatningssummene. Gitt forutsetningene over, vil ingen av selskapene som var med i undersøkelsen kreve betaling for å stille

Foto: Shutterstock

Foto: Shutterstock

dataene til disposisjon med mindre det blir så store krav til datakvalitet at det blir svært kostnadskrevenende. Selskapene ber ikke om gjenytelse, men flere foreslår at kommunene forplikter seg til å lage en handlingsplan eller faktisk å bruke dataene i skadeforebygging.

Digitalisering

Tidligere studier har vist at kommunene trenger minimum dato, klokkeslett, adresse, vannstand i bygning, VASK-koding (årsaker til vannskade) og erstatningsbeløp for å kunne nyttiggjøre seg skadedataene. Alle skadedata registreres i dag digitalt, men omfanget av informasjon varierer og særlig registrering av vannstand i bygning er mangelfull. Likevel, registrering i kart er i stadig bedring, og de dataene som mangler kan enkelt implementeres i de digitale løsningene. De intervjuede selskapene ser ingen tekniske problemer ved registreringen av det som trengs til rapportering av skadedata til kommunene, og mener de nødvendige endringene som kreves er håndterbare.

Hvordan bruke forsikringsdata?

Klima 2050 har parallelt med intervjuundersøkelsen gjennomført en studie som har analysert vitenskapelig litteratur som omhandler bruk av skadedata og overvannshendelser⁴. Studien har

sett på hvilke variabler som er brukt til å beskrive skadeomfanget av hendelsen og hvilke variabler som er brukt til å forklare hendelsen. Det kom tydelig fram at størst utbytte av forsikrings-skadedataene får man når disse analyseres sammen med meteorologiske, geografiske og demografiske data, i tillegg til informasjon om bygningen.

Basert på litteraturgjennomgangen, er det foreslått et generisk rammeverk for hvordan man bør bruke skadedata fra forsikring. Rammeverket gir en detaljert steg-for-steg beskrivelse av datainnhenting, dataprosessering og valg av variabler, modellering og validering, og bruk av modellresultatene.

Slike modeller kan brukes i risikovurderingen og bidra i videre beslutningsprosesser. Dette vil ha stor interesse for beslutningstakere, både på lokal og nasjonal skala, og på tvers av flere sektorer, blant annet forsikring, vær- og klimaforskning, og offentlige etater. Skadedataanalyser, modeller og ny kunnskap vil kunne gi konkrete anvendelser innenfor forbedret kundeservice, evaluering og prioritering av mulige tiltak, oppdatering av standarder, og bidrag til nasjonal strategi for klimatilpasning.

Referanser

- 1 Aall, C., Husabø, I. & Groven, K. 2017. Status og muligheter ved bruk av skadedata i arbeid med klimatilpasning, VF-rapport 12/2017. Sogndal, Vestlandsforskning.
- 2 Brevik, R., Aall, C. & Rød, J. K. 2014. Pilotprosjekt om testing av skadedata fra forsikringsbransjen for vurdering av klimasårbarhet og forebygging av klimarelatert naturskade i utvalgte kommuner. Sogndal, Vestlandsforskning.
- 3 Hauge, Å, Flyen, C, Venås, C, Aall, C, Kokkonen, A, Ebeltoft, M. 2018 Attitudes in Norwegian insurance companies towards sharing loss data. Klima 2050 Report 11. Trondheim. ISBN 978-82-536-1590-5.
- 4 Gradeci, K, Labonnote, N, Sivertsen, E & Time, B. 2019 The use of insurance data in the analysis of Surface Water Flood events – a systematic review, Journal of Hydrology, Vol 568, p. 194-206, doi:10.1016/j.jhydrol.2018.10.060